Na Poříčí 1041/12, Praha 1, 110 00
tel.: 224 872 075
e-mail: jiri.tosner@hest.cz, ww.hest.cz

Jak se vyvíjí supervize v sociálních službách

PhDr. Jiří Tošner

Supervize v sociálních službách
I. krok

- Začalo to v roce 2008 doporučením k realizaci supervize ve výkladovém sborníku k zákonu o sociálních službách s novými standardy kvality.
- Po diskuzi ČIS, UK FHS, Remedium, I-KOS, ISZ-MC, SPIN, ČAS a HESTIA byla dohodnuta dočasná vodítka pro uznávání kvalifikace supervizora vycházející z tehdejších požadavků ANSE.

Supervize v sociálních službách
I. krok

V legislativě sociálních služeb ale nebyla ani zmínka o supervizi.

Šlo o jediný použitelný odkaz ve standardu:

10. Profesní rozvoj zaměstnanců

e) Poskytovatel zajišťuje pro zaměstnance, kteří vykonávají přímou práci s osobami, kterým je poskytována sociální služba, podporu nezávislého kvalifikovaného odborníka.

Supervize v sociálních službách
II. krok

- V projektu **Transformace sociálních služeb** v letech 2011 – 2013 jsme byli partneři „Národního centra podpory transformace sociálních služeb“.

- „**HESTIA – Metodické a vzdělávací centrum**“ garantovalo v projektu proces supervize v 31 zařízeních DOZP.

Supervize v sociálních službách
II. krok

Cíle supervize s ohledem na cíle projektu:

1) Kvalita poskytovaných služeb odpovídající platným předpisům a standardům kvality.

2) Zaměření na procesy transformace.

- **V praxi to znamenalo dobrou příležitost zavádět či prohlubovat proces supervize, ve spolupráci s týmem 50 supervizorů v 31 zařízeních DOZP.**
- Výstupem byla **„Metodika supervize v sociálních službách v podmínkách projektu Podpora transformace sociálních služeb v letech 2011 – 2013“.**

Supervize v sociálních službách
II. krok

Vstupní anketa projektu: Jaké jsou moje dosavadní zkušenosti se supervizí, resp. se supervizorem/supervizorkou?

- **Pozitivní postoje:**

- dobré zkušenosti (supervize je přínosem, přináší nový náboj k práci, nabízí nové pohledy na problémy a pomáhá najít řešení) – **220 odp.;**

- **Jiné postoje:**

- žádné zkušenosti – **170 odp.;**
- malé zkušenosti – **73 odp.;**
- nedostačující zkušenosti (v ničem mi nepomohla, nepřinesla žádné konkrétní výsledky či změny) – **49 odp.;**

- **Negativní postoje:**

- supervizor nedůvěryhodný, závislý na vedení organizace – **39 odp.;**

Supervize v sociálních službách
II. krok

Kritéria výběru supervizora tehdy schválená MPSV:

- kopie dokladů o kurzu či výcviku v supervizi v min. rozsahu 150 hodin od některého vzdělavatele - ČIS, UK FHS, Remedium, I-KOS, ISZ-MC, SPIN, ČAS, HESTIA;
- profesní CV se zaměřením na práci se skupinovou dynamikou a vedením supervize zejména v sociálních službách;
- reference od min. dvou příjemců supervize, z toho alespoň jednoho ze sociálních služeb;
- motivační dopis na téma: "Já a supervize v zařízení sociálních služeb";

Supervize v sociálních službách
II. krok

Plán supervize v rámci projektu:

- 1x 2 hodiny v intervalu cca 6 – 8 týdnů;
- cca 15 setkání od června 2011 do února 2013;
- v jedné skupině min. 7, max. 15 osob;
- 1 – 3 týmy, cca 30% celkového počtu pracovníků;
- 1x úvodní setkání týmu:
  - seznámení s cíli, metodami a průběhem supervize;
  - nastavení pravidel vyhovujících všem účastníkům a zajišťujícím bezpečí pro průběh supervizního procesu;
  - výběr zaměření na případovou, resp. týmovou supervizi;

Supervize v sociálních službách
II. krok

- Od počátečního ostychu a obav k vytváření vztahu, vyjasňování pravidel, budování důvěry a vzájemného sdílení.
- Pokud supervize navazovala na předchozí, většina účastníků přicházela s představou o zakázce a výstupech supervize.
- Někdy se objevila nedůvěra a odmítavý postoj - supervizi nepotřebujeme. Obvykle šlo o negativní zkušenosti z minulých supervizí, či nedostatečnou důvěru mezi pracovníky.
- Po několika setkáních byl patrný posun ke změně, dařilo se pojmenovat slabá místa a otevřít prostor k diskuzi.
- Ve všech případech hrálo zásadní roli: „… **vzájemná důvěra mezi pracovníky navzájem a důvěra mezi pracovníky a supervizorem*“.***
- Pouze v jednom případě byla práce skupiny ukončena.

Supervize v sociálních službách II. krok

Supervize se v projektu transformace ukázala, přes počáteční nedůvěru a obavy v některých zařízeních, jako funkční nástroj:

- poskytování zpětné vazby o průběhu transformace v jednotlivých zařízeních;

- podpory pracovníků sociálních služeb, kteří kromě svých každodenních povinností byli postaveni před proces transformace, který u řady z nich vzbuzoval obavy a nejistoty jak o klienty, tak o svoji profesní roli;

- projekt přispěl k zavedení supervize do některých zařízení, kde dosud neprobíhala;

Supervize v sociálních službách III. krok

Supervize v připravované novele zákona o sociálních službách

- Na přelomu let 2015/16 se rozběhla diskuze s MPSV o vytvoření pozice supervizor v zákoně díky **PhDr. Melanii Zajacové, vedoucí oddělení koncepce sociální práce a vzdělávání;**
- 17. února 2016 proběhla schůzka na MPSV – Havrdová, Šik, Tošner;

Supervize v sociálních službách III. krok

Zákon - návrh úpravy dalšího vzdělávání:

-Úprava § 111 - Minimální rozsah dalšího vzdělávání činí 36 hodin za kalendářní rok (***včetně 12 hodin supervize)***

Návrh úpravy předpokladů pro výkon činnosti v sociálních službách:

- Úprava § 115 – Okruh pracovníků

- Vytvoření § 115a - Inspektor poskytování sociálních služeb

- Vytvoření § 115b - Supervizor v sociálních službách

Supervize v sociálních službách
III. krok

Zpracováno pro MPSV dle ANSE

Vzdělávání supervizora:
- 300 - 380 hodin, v délce nejméně dvou let;
- 40 hodin poskytování supervize (pod vedením);
- 40 hodin supervize supervize (individuální i ve skupině);
- zpracování portfolia dosavadních zkušeností;

Podmínky vstupu do tréninkového programu:
- universitní vzdělání (humanistického, sociálního zaměření);
- nejméně 4 roky pracovní zkušenosti v pomáhajících profesích;
- sebezkušenostní výcvik cca 300 hodin;
- vlastní zkušenost se supervizí, 30 - 60 hodin v různých formách (individuální, týmová, skupinová);

Supervize v sociálních službách III. krok

Zákon: § 114 Předpoklady k výkonu činnosti supervizora v sociálních službách:

(1) Předpokladem k výkonu činnosti supervizora v sociálních službách je plná svéprávnost, bezúhonnost, zdravotní způsobilost a odborná způsobilost.

(2) Pro posuzování bezúhonnosti a zdravotní způsobilosti zde platí § 110 odst. 2 a 3 obdobně.

(3) Odbornou způsobilostí je vysokoškolské vzdělání získané studiem v magisterském studijním programu humanitního nebo sociálního zaměření, 6 let praxe vykonávané v odborných činnostech podle § 115 odst. 1 nebo § 116a a absolvování nejméně dvouletého kurzu supervize v rozsahu 380 hodin“.

Supervize v sociálních službách
III. krok

V rámci připomínek k tomuto paragrafu obdržel odbor 22 MPSV zásadní připomínku, která uvádí, že **stanovení povinné délky výcviku může vést ke snížení dostupnosti supervize, a proto je požadováno vypuštění stanovení počtu hodin povinného výcviku a navýšení délky povinné praxe v sociálních službách, která je poměrně nízká.**

Supervize v sociálních službách III. krok

Poslední info z MPSV – srpen 2016

- Novela zákona o sociálních službách je připravena k postoupení do mezirezortního připomínkového řízení.
- Jedná se o návrh, který může být upraven, změněn a dokonce vyškrtnut na základě legislativního postupu (mezirezort, vláda ČR).
- K ustanovení se váže tříleté přechodné období, aby supervizoři, kteří aktuálně nesplňují podmínku odborné způsobilosti (380 hod. kurzu), měli prostor k doplnění.

Supervize v sociálních službách

Zdroje:

- 2008. Standardy kvality sociálních služeb. Výkladový sborník pro poskytovatele, MPSV, Praha.
- Tošner, J. 2013. Metodika supervize v sociálních službách v podmínkách projektu Podpora transformace sociálních služeb v letech 2011 – 2013. MPSV. Praha.
- *weby ANSE* **http://www.anse.eu**
- *web EASC* **http://www.easc-online.eu**

Děkuji za pozornost

PhDr. Jiří Tošner

jiri.tosner@hest.cz